

DE VAART EN ZIJN ZIJSTRATEN

1950 - 1970

- De Haarlemmerweg
- Lucas van Leydenstraat
- Bakker Korffstraat
- Jan Lievensstraat
- Frans van Mierisstraat
- Gabriël Metsustraat

Hoe was het ook al weer ??

Officieel de Haarlemmerweg. Soms de Haarlemmertrekvaart. Maar daar bedoelen we eigenlijk alleen het water mee. Voor ons, de jeugd uit de vijftig en zestiger jaren was het gewoon "de Vaart".

water in de vaart loosden.

's Avonds na het eten zochten we elkaar op op de Vaart. Op de kop van de Frans van Mierisstraat en we vertelden onze verhalen tot-

Kunstschilder Floris Henrik Verster van Wulverhorst (1861-1927) was de laatste eigenaar van de buitenplaats. Hij woonde er samen met zijn vrouw Jenny Kamerlingh Onnes. In 1926 verkocht hij de buitenplaats aan de gemeente Leiden voor 27.000 gulden. Het huis werd daarna verhuurd aan de kunstcriticus Willem Cornelis Feltkamp en zijn neef Willem Muhlstaff. In 1960 werd de huur door de gemeente Leiden opgezegd en de buitenplaats werd in 1961 gesloopt om plaats te maken voor de veemarkt en een nieuwe woonwijk.

dat de lantaarns aangingen. Dat was het sein dat de jeugd naar binnen moest.

Wie was dan die jeugd die de buurt regelmatig onveilig maakte?

We gaan op zoek naar de verhalen uit die tijd. Terug naar de jaren vijftig en zestig rondom de Vaart en zijn zijstraten.

We nemen de aftrap en we hopen dat verhalen en foto's snel zullen volgen.

Wij zorgen dan zo snel mogelijk voor de volgende nieuwsbrief.

Groeten van Ilse Franke en Hans van Ulden.

Wie krijgen deze nieuwsbrief ???

Iedereen die als kind in de jaren 50-60 in onze buurt heeft gewoond en waarvan wij een email-adres hebben.

Mail naar :
hansvanulden@gmail.com

Liep je naar school en waaide het nog al dan werd je gewaarschuwd: houd de huizenkant anders waai je in de Vaart.

's Winters lag de Vaart maar zelden dicht. Dit kwam door een veelvoud van wasserijen die na een bezinkput het nog warme

Om welke straten gaat het ?

We beginnen bij het witte

Huis, dus ruim voorbij sigarenmagazijn Rijnardus. De Vaart had hier een hele rare kronkel waar mevrouw (E.H.B.O.) de Groot haar handen vol aan had. In de bocht de Lucas van

Leydenstraat. Met dat mooie huis op de hoek. Dan langs de wasserij van van Ommeren, langs de half verzakte Bakker Korffstraat. Dan weer een stukje Vaart en op de hoek bij de familie Koelewijn begon de Jan Lievensstraat, gevolgd na de groentezaak van Hemerik

door de Frans van Mierisstraat. Daarna nog een stukje Vaart met als laatste straatje de nooit afgemaakte Gabriël Metsustraat met daarachter in het verlengde "het kleine landje". Het laatste stukje Vaart is helaas afgebroken. Waarom? Voor het verkeer dat achterom moest ?

De laatste restanten van de groentenwinkel van Hemerik?

De vuurwerkfabriek van Kat

Wie herinnert zich niet die kleine witte betonnen huisjes vlak voor het rioolgemaal. Zij maakten deel uit van de vuurwerkfabriek Kat. Opgericht in 1826 door een apotheker, Johan Loef en vanaf 1900 groot gemaakt door A.J. Kat. De eerste fabriek stond op de hoek van de Rijsburgerweg en Wasse-naarseweg, en vanaf 1921 is met zekerheid te zeggen dat de vuurwerkfabriek stond op de plek die ons zo bekend voor komt. De stadsuitbreiding hield destijds op bij de buitenplaats Groenord, dat doorliep tot aan de Zijl. Veel

informatie over het bedrijf van Kat is terug te vinden in het jaarboekje uit 2000 van de Historische Vereniging Oud Leiden. Daar vind je onder meer de verhalen die te maken hebben met de ongelukken in de fabriek. Vuurwerk maken was en is nog steeds een gevaarlijke aangelegenheid. Bij één van de ongelukken is dhr. van Weezel omgekomen, bewoner uit de Jan Lievensstraat.

Met het afbreken van het laatste stukje vaart is ook het kantoor van Kat verdwenen. Het was het eerste huis aan je rechterhand.

Tegenover de woning van de fam. Bol die in de hoogte langs de oude spoorbaan stond.

Om welke "kinderen" gaat het?

Elly Antoni-JL, Kees Arbouw-FvM, Hans Bakker-FvM, Thea Bakker-FvM, Lies Bakker-FvM, Puck Beemster-JL, Cees van der Berg-JL, Adrie van der Berg-JL, Mieke van der Berg-JL, T? Boersema-FvM, Sjaan Bol-DV, Anneke Bolderkeij-FvM, Nico van der Boon-JL, Paula van der Boon-JL, Frans van der Boon-JL, Ton van der Born-DV, Janneke Brugman-DV, Ellie Brugman-DV, ?Brugman-FvM, ?Chang Tonsi-BK, Ria Chauffour-GM, Herman Chauffour-GM, Koos Cornelisse-JL, Jan Cornelisse-JL, Corry Cornelisse-JL, Wim Cornelissen-DV, Anneke Cozijn-JL, Grea Cozijn-JL, Ben Cozijn-JL, Wim Crama-FvM, Lidia Crama-FvM, Jopie Degen-FvM, Elly Delfos-JL, Ton Delfos-JL, Fred Devilee-DV, Rob Devilee-DV, Ton Devilee-DV, Linda Dool-DV, Ragnild Dool-DV, Rob Dubbelaar-JL, Piet Dubbelaar-JL, Wil Dubbelaar-JL, Lenie van Duuren-FvM, Ton Eradus-JL, Bert Eradus-JL, Margriet Feltkamp-DV, Ilse Franke-DV, Corry Franke-DV, Rita Frouwenvelder-DV, Joke Frouwenvelder-DV, Annie Frouwenvelder-DV, Thea Goddijn-JL, Koos Goddijn-JL, Ada de Graaf-JL, Lex de Groot-DV, ?Guldmond-DV, ?Guldmond-DV, Piet de Haan-JL, Olga van Haasteren, Lilo Haman-JL, Hans Haman-JL, Ria Heemskerk-JL, Frits Heemskerk-JL, Riekje Hemerik-DV, Bram Hemerik-DV, Hennie van der Hoeven-LvL, Jan Hogeboom-FvM, Ineke Hogeboom-FvM, Anneke Hogeboom-FvM, ?Hoogland-FvM, Jan de Jong-JL, Ria de Kler-FvM, Wim Klop-FvM, Anja Koet-JL, Lenie Koet-JL, Marja Kramer-FvM, Jan Los-JL, Truus Los-JL, Gerard Lovink-FvM, Joke Lovink-FvM, Ria Lovink-FvM, Tiny Mark-DV, Nico Mazurel-JL, Rinus Mazurel-JL, Piet Mazurel-JL, Peter Melman-DV, Robbie Melman-DV, ?Mokkestorm-FvM, Joop Mooten-FvM, Jaap Mulder-JL, Lia Mulder-JL, Lous Mourik-FvM, Johnny Mourik-FvM, Krein Mourik-FvM, Eugien van Noort-JL, Olga van Noort-JL, Loes van Noort-JL, Ton van Noort-JL, Ria Noppen-DV, Wim Postma-JL, Bouke Pracht, Ben Prins-JL, Frans Prins-JL, Han Prins-JL, Thea Prins-JL, Ton Prins-JL, Marinus Punsellie-JL, Leo Redel-FvM, Frans Redel-FvM, Peter Rietkerk-FvM, Wim Rietkerk-FvM, ?Robbers-DV, ?Schouten, Annie Segaar-DV, Carla Segaar-JL, Marga Segaar-JL, Ria Sonius-FvM, Hans Stouten, -Mieke van Strien-JL, John van Strien-JL, Arnold van Tol-JL, Gerard van Tol-JL, Hans van Tol-JL, Hans van Ulden-JL, Frans van Ulden-JL, Wim van Ulden-JL, Ben van Ulden-JL, Bart van Ulden-JL, Celia Uljee-FvM, Marga van Venetiën-BK, Bram de Vriend-JL, Cock de Vriend-JL, Andries van der Waals-FvM, Nel Waasdorp-DV, Nico Waasdorp-DV, Ria Waasdorp-DV, Annie de Water-JL, Truus van Welzen-JL, Pim van Welzen-JL, Annie Zonneveld-JL, Eddy van Zuilen-FvM, Joke van Zuilen-FvM.

Aanvullingen graag naar : hansvanulden@gmail.com

**VOURWERKONTPLOFFING
BIJ DE FIRMA KAT**

Een doode — een ernstig gewonde

Hedenmorgen te ongeveer kwart voor negen heeft in de vuurwerkfabriek van de firma A. J. Kat aan den Haarlemmerweg alhier, een ontploffing plaats gehad, die aan een der werklieden het leven heeft gekost, terwijl een ander zoo ernstig gewond werd dat voor zijn leven gevreesd wordt.

De explosie vond plaats in een der huisjes waaruit de fabriek is samengesteld en die geheel van elkaar gescheiden staan nl. in het eerste gedeelte van de drievoudige loods vijf, waar men bezig was met het stampen van sterren zooals deze in vuurpijlen worden gebruikt.

Het dak van het huisje werd gedeeltelijk weggeslagen evenals de muren en de verbindingsmuur van het tweede gedeelte van de loods.

In het huisje werkte zekere Van Houten. Meestal werkte hij in dit vertrek alleen, maar gisteravond schijnt afgesproken te zijn, dat de meester-knecht zekere Van Wezel, hem zou helpen bij het dichtmaken der hulzen. Op het oogenblik van de explosie waren deze twee personen dus in het huisje aanwezig.

De meester-knecht van Wezel werd op slag gedood. Hij was de vader van drie kinderen. Van Houten werd zwaar gewond. Met brandwonden overdekt is hij in zorgelijke toestand naar het Academisch Ziekenhuis overgebracht. Een begin van brand is met emmers water gbluscht.

De brandweer die uitgerukt was behoefde geen dienst te doen.

Het geluid van de explosie was in verren omtrek hoorbaar.

In de omgeving van de plaats van het ongeluk heerschte groote drukte.

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen schijnt het vervaardigen van vuurwerk een uiterst gevaarlijk bedrijf te blijven.

De Vaart vanaf de BakkerKorffstraat.

Vrijdag de dertiende

Een verhaal dat ik maar heel moeilijk kon geloven. Het kwam in onze familie keer op keer terug.

Een ongeluk in de Jan Lievensstraat. Een vrachtwagen van van Gend en Loos zou over een jongen zijn gereden. De jongen, men beweerde dat het Gerrit Lorrist geweest zou kunnen zijn, stond na het voorval gewoon weer op. En rende van de schrik naar huis. Met de bandensporen nog op zijn buik.

Altijd een sterk verhaal gevonden totdat ik het hierbij afgedrukte krantenknipsel uit de Leidse Courant onder ogen kreeg.

Daarmee is maar weer eens bewezen dat niet alle verhalen uit onze jeugd op alleen maar fantasie zijn gestoeld.

Uit de Leidse Courant van
Vrijdag 13 april 1951

Het Witte Huis.

Een baken voor wie naar huis ging. "Dan was je bijna thuis". Door de ramen kijkend zag je hele grote schilderijen hangen. Maar pas op voor de "Bosaap" ...

Dit schreef Ada Borgman (-de Graaf) op 19 juni 2009 als reactie op het toesturen van bovenstaande foto:

Hallo Hans,

Eindelijk is het zover, dat ik je vraag betr. de toenmalige Jan Lievensstraat - jeugd kan beantwoorden. De foto is door mijn zoon op foto-papier uitgeprint. Hier volgen de namen, gezien van links naar rechts en van boven naar beneden:

De bovenste rij bestaat uit : Frans Heemskerk en Niek Masurel (de bekende professor Masurel, die zich enorm voor de griep-prik heeft ingezet; inmiddels ook al overleden);

Rij 2: op de hoek Hans van Tol (hij vervulde toen zijn dienstplicht, vandaar het uniform); daarnaast Truus van Welzen (mijn buurmeisje op nr. 24), Lilo Hamann, Fris Heemskerk, Elly Atoni (pleegdochter van de fam. Antoni op nr. 33; Elly's echte achternaam was Bruggeman, naast haar ik-zelf met wapperende haardos, naast mij met in zijn armen een voor mij onbekende hond: Piet Masurel, broer van Niek);

Rij 3 : Pim van Welzen, een allerliefst klein broertje van Truus; Hans Heemskerk, en een broertje van Ulden.

Rij 4: misschien een derde zoon Masurel, Rinus geheten, maar dat weet ik niet zeker; naast hem Puck, een nichtje van mevr. Antoni, die ook in het gezin Antoni was opgenomen; naast haar misschien weer een broertje van Ulden?; aan het eind van deze rij dacht ik een halfbroer van Hans van Tol; Hans was een zoon van de heer van Tol uit zijn eerste huwelijk, de moeder van Hans was naar ik meen, bij zijn geboorte overleden; meneer van Tol is later hertrouwd en ik denk, dat dit leuke jongentje uit dit huwelijk geboren is; Grote broer Hans v.T. was een enorm geestig type; met hem hebben wij (Niek en Piet Masurel, Elly Antoni en ik enorm veel plezier gehad!)

Rij 5: ik denk dat het eerste leuke jog ook een broer van jou is, maar houd me ten goede, ik weet het niet zeker; dan volgen 2 grappige meiskes die ik me niet kan herinneren; het grote meisje is Annie Zonneveld, zij woonde vooraan in het eerste huis aan de tuintjes-kant; tenslotte het vierde en jongste kind van de fam. Heemskerk, Ria geheten. Dat was voor vader en moeder Heemskerk toen een feest, dat na de 3 zonen hen nu ook een dochter was beschoren.

DE VAART EN ZIJN ZIJSTRATEN

Reactie:

• Beste Hans,

Via Ilse Boers (Franke) heb ik gehoord dat jij plannen hebt om een reünie te organiseren voor de oud- "vaart- en zijstraatbewoners". Lijkt mij een leuk idee. Zelf heb ik nog regelmatig contact met twee oud- buurtbewoners: Fred Kriek en Herman Choufour. Verder kan ik nog wel achter de adressen komen van o.a. "Geetje" Lovink, Leo Redel en Hans van Duyvenbode.

Met vriendelijke groet,
Nico Waasdorp

Voor je, op je beeldscherm, het tweede nummer van de buurtkrant "**de Vaart en zijn zijstraten**".

Van diverse kanten hebben we materiaal gekregen om nog een buurtkrant te vullen. Lang niet genoeg want er is vast veel meer te vertellen uit onze tijd.

Vooralsnog veel verhalen uit de Jan Lievensstraat en het wachten is op de reacties uit de overige straten.

Daar gebeurde in die tijd toch ook van alles?

We zitten nog met heel veel vragen.

Wie weet nog hoeveel verschillende melkboeren er dagelijks langs de deur kwamen?

Om over de bakkers maar te zwijgen.

En dan te bedenken dat de dagelijkse boodschappen bij van den Born (melk), Wasse-naar (kruidenier), Hemerik (groente) en Zuidervaart (bakker) op een afstand van nog geen 200 meter te vinden waren.

Wat is er bijvoorbeeld met Corrie, het paard van Wil Holst, gebeurd?

Een wonderlijk beest want hij wist precies achter welke voordeuren de klanten zaten en uit eigen beweging tjokte hij de straat door. Het was een wonderlijk beest!

Kortom, waar blijven de verhalen en de foto's?

Reageer, dan gaan wij op weg naar de derde uitgave.

Groeten.

Ilse Franke
& Hans van Ulden

Wie krijgen deze buurtkrant?

De buurtkrant wordt per e-mail als Adobe Acrobat Document (.pdf) verzonden en is te openen met bijvoorbeeld adobe reader.

Wie krijgen hem?

Alle alle oudbuurtgenoten uit de 50 en 60-er jaren waarvan het e-mail adres bekend is.

Aanmelden?

Stuur een mail naar:
hansvanulden@gmail.com

Bijdragen?

Stuur tekst/foto's /bestand naar bovenstaand mailadres

sneeuwpret

De zomer was voor het weiland, voor het tenten bouwen en patat bakken en als dat allemaal mislukte dan maar half gare pannenkoeken.

De winter was een minder groot feest. Korte dagen en maar hopen op een pak sneeuw. Schaatsen deden we op de spoorsloot bij het meertje van Koning. En een enkele keer lag ook de Vaart dicht. Waren toen de wasserijen gesloten? Of had het iets te maken met de bouw van de spoorbrug? Lagen er toen ook vrachtboten te loeien met de jaarwisseling? Hoe zat dat ook al weer? En je kon in één keer naar de stinksloot, naar de molen lopen. De smalle balken over de sloot had je bij een beetje vorst niet meer nodig. En als er iets minder vorst was kon je altijd nog schaatsen op het rood/bruine ijs van de bezinkbakken van het rioolgemaal naast de spoordijk.

Op het hek v. l. naar r.: Joke v. Zuilen, Marjan Melman, Ria de Kler, Lenie v. Duuren en Ilse Franke.
Daarvoor: Herman Chauffour, Leo Redel, Peter Melman, Fred Devilee en Fred de Groot.
Daarvoor: Robby Melman en Ton van der Born.

De Kop van de Vaart

VRIDAG 13 DECEMBER 1957 DE LEIDSE COURANT

300 Jaar oude boerderij aan de Haarlemmerweg 2 wordt gesloopt

De foto laat de voornede van de boerderij zien, die sinds januari van dit jaar niet meer wordt bewoond. De stallen aan de achterzijde zijn reeds gesloopt. De boerderij heeft eenheidskundige betekenis en de ver. enigste Oud-Leiden heeft voor haar archief een foto van de gevel laten maken.

Zwetsloot haar onstreeks 1800 kocht, werd zij gebruikt voor het stallen van de „jagerspaarden“. De paarden, die met lijnaren getuigd de lijn van de trochestrakken, konden dus hier aan de Haarlemmerweg 2 hun nachtrust genieten.

Land was er vroeger in overvloed, maar drie sectoren. In de tragedie is dat de gemeente steeds meer grond ging opkopen. Om voor de bouw van het gemeentelijk kleefhuis, voor buitenbouw en voor de volkstuin-dere. Nu nog ligt grond braak, dat bestemd is voor de aanleg van een vijver en speeltuin.

De heer Zwetsloot hoopt maar, dat het terrein spoedig zijn bestemming zal krijgen, want hij vindt het niet erg zijn weideveld af te moeten staan als het meer nuttig bestemd wordt.

Melk van 5 cent per liter.

Er is nog een tijd geweest, de anderen studeert onze lezers zullen het zich herinneren, dat Zwetsloot aan de Haarlemmerweg een melkzaak open-de, waar hij de melk, „recht van de koe“ leverde „uit de deur“ voor vijf cent per liter. De fabriek wilde voor de melk niet meer dan vier en een halve cent geven, en op deze wijze begon de heer Zwetsloot een felde concurrentiestrijd, die wilden werd beëindigd, want de melk was goed, koper en in de crisistijd was zelfs „in beslagnameperking van een „halfje“ belangrij. In de laatste oorlog werd het verkopen van melk aan de boer-derij verboden en dat is ook later zo gebleven.

Simon Zwetsloot is de enige overlevende van de drie broers die namen op de boerderij stonden. De oudste zuster Agneta (78) heeft het langst in de boerderij van de Haarlemmerweg gewoond (sinds 11) is zij naar Voorhout verhuisd.

Op het bedrijf van de heer Zwetsloot te Warmond — dat door zijn grond in Leiden in ruil kreeg aangeboden — werkt hij een oude „daggeler“ nt. Toon Pienaar, die nu 48 jaar bij Zwetsloot in dienst is, nu 83 jaar oud nog halve dagen in het bedrijf werkt.

Met dat „stallen“ was een extra'tje te verdienen, ook al kwamen de drie broers Zwetsloot hierdoor soms nach-ten niet in de verno. Naast een ge-ringe vergoeding, mocht de heer nu ook de melk van het postale vee houden en dat kon men nu ruiver winst beschouwen.

Jagerspaarden.

De geschiedenis van deze boerderij raakt verder terug. Voor de heer Jan

Een Leidse boerderij, die ouder is dan driehonderd jaar, gaat verdwijnen. De stad heeft haar vangarmen rond dit oude bolwerk gestulpt en het afgesne-den van de landerijen, die de longen van een boerenbedrijf zijn.

Prijs steeg in 80 jaar van 20 mille tot één ton

Een Leidse boerderij, die ouder is dan driehonderd jaar, gaat verdwijnen. De stad heeft haar vangarmen rond dit oude bolwerk gestulpt en het afgesneden van de landerijen, die de longen van een boerenbedrijf zijn. Wij spreken over de boerderij die men in de vrij stadse omgeving van het eerste stuk van de Haarlemmerweg kan vinden.

Het is een stevig oud bouwwerk, degelijk bezit van onze voorouders, dat zelfs nog moeilijk bezwijkt voor de mokerhamers van de sloper.

De pannen liggen op goede eikenhouten spanten, de stenen hebben nog het oude onverwoestbare formaat. Het is een huis, waarin onze voorouders zich veilig konden voelen.

Melk vers van de koe voor 5 cent per liter

Dit pand aan de Haarlemmerweg 2 te Leiden is voor de sloop bestemd. Zoals wij gisteren al meldden, zal Van der Marel autobouwen (hij is te Wemmer de boerderij met opstellen laten slopen om op dit drukke kruispunt van Merovingen, Mare en Haarlemmerweg auto's te laten hup.

Uit de Leidse Courant van 13 december 1957:

Een Leidse boerderij, die ouder is dan driehonderd jaar, gaat verdwijnen.

De stad heeft haar vangarmen rond dit oude bolwerk gestulpt en het afgesneden van de landerijen, die de longen van een boerenbedrijf zijn.

Wij spreken over de boerderij die men in de vrij stadse omgeving van het eerste stuk van de Haarlemmerweg kan vinden.

Het is een stevig oud bouwwerk, degelijk bezit van onze voorouders, dat zelfs nog moeilijk bezwijkt voor de mokerhamers van de sloper.

De pannen liggen op goede eikenhouten spanten, de stenen hebben nog het oude onverwoestbare formaat. Het is een huis, waarin onze voorouders zich veilig konden voelen.

De boerderij van Zwetsloot. Een baken op de weg naar huis. Slagerij van der Meij op de hoek samen met een hele grote kastanjeboom, toen al. Wat ontbreekt op de foto? De telefooncel. Rechts het melkwinkeltje met melk te koop recht van de koe, uit de deur, voor 5 cent per liter. Zwetsloot kreeg van de fabriek 4,5 cent per liter. In de crisistijd, want daar hebben we het over, maakte dat halfje een heel verschil. Een hele oude boerderij. Rond 1800 werden de paarden van de trekschuit, de jagerspaarden er gestald. Tegen de muur aangeplakt de vertrouwde viskraam van vishandel P.Plaisier.

Na de sloop heeft van der Marel op de vrijgekomen grond er de Ford garage, de ELAM, en een benzinestation op laten zetten.

Ronde, ronde molen...

Ronde ronde molen

Sti sta stolen

*Eenmaal op een zaterdag
Toen je met je billen in het
water lag*

Van je 1...2...3!!

Spelen op straat; hoe ging dat in die jaren vijftig; ruimte genoeg; een enkele auto van een vertegenwoordiger voor de deur; bijvoorbeeld bij de Graaf, vertegenwoordiger bij Rade-maker van de Haagse Hopjes. Wat valt nog meer op? Een zomerse dag; de ramen staan open; een enkele fiets voor de deur en nog de oude lantaarnpalen met twee lampjes; om 11 uur 's avonds ging er één uit; energiebesparing uit de vijftigerjaren; en ook op 4 mei tijdens de twee minuten stilte; als ze allebei uit waren mocht je de straat weer op. Een poppenwagen in de voortuin en tegen het hek een step. Het uniforme hekwerk in de voortuinen en heel veel

ruimte in de toen nog doodlopende Jan Lievensstraat. Twee kinderen zijn onherkenbaar; één zit in de kring met de rug naar de fotograaf en een links in de kring. Waarom laarzen met dat mooie weer? Bij het uitvergrooten van de foto komt er rechts op de rand nog een (mans) persoon te voorschijn in korte broek en met een zonnebril.

Grea Cozijn schreef:

Het grote meisje is Olga van Noort, daarnaast rechts Mieke van der Berg, daarnaast Miloes van Noort, daarnaast Grea Cozijn, en onze Anneke zit op de grond in het midden; er staat nog een kindje links maar die kun je niet zien op de foto en ik weet niet meer wie dat was, we zongen ronde ronde molen,

De Schoolfoto

Fotograferen was in de jaren vijftig nog een gebeurtenis; de toestellen waren aan de prijs en het kopen van het rolletje, het ontwikkelen en daarna ook nog het afdrukken in zwart / wit kostte ook nog een aardig bedrag. Er werd vaak alleen bij bijzondere gelegenheden gefotografeerd met veelal matig resultaat. Op gezette tijden kwam er echter een fotograaf in de

straat; op een mooi opgepoetste scooter waarop je dan moest poseren. Je gaf je huisnummer op en later kwam de onbekende fotograaf de afdrukken thuis brengen. Tegen betaling uiteraard.

Daarnaast had je de schoolfoto. Dat vond plaats in de klas. Dan kreeg je een foto met netjes de naam van je school er op.

De foto van mij hiernaast uit begin jaren vijftig valt daar een beetje buiten. Genomen vóór het hek van de lagere school aan de Caeciliastraat. Ik herinner me ook dat we na een aantal weken de niet gekochte foto's uit de vuilnisbak wisten te halen. Zo was je helemaal goedkoop uit.

Hans van Ulden

Schoolvoetbal 1960

Kampioen van Leiden & van de hele Bollenstreek

Vlnr. zittend: Sjaak Waasdorp, Gerard Lovink, Kees Richard van Gelder, Nico Waasdorp, Hans van Ulden, Rein Grippeling
Vlnr. staand: Wim Bergers, J. Mulder (onderwijzer vijfde klas), Bennie Cornelisse, Peter van Aken, Ge Slingerland, Hans van Zijp, Jack Pompe en Anton Richard van Gelder.

Voetballen.

We deden niets anders; op het kleine landje, in de Leidse Hout, bij Lugdunum en in de straat. Eerst langs de deur met een kar voor oude kranten. Een kar gemaakt van het onderstel van een oude kinderwagen en wat planken. Daarna richting de Nobel of zijn concurrent afhankelijk van de dagprijs voor oud papier. Hadden we een paar stuivers verdiend dan naar de NOVA op het Noordeinde voor een plastic bal. Heel dun, heel licht en dus heel goedkoop. Waaide het niet te hard dan was het wel te doen. Maar een afzwaaijer in het prikkeldraad was direct einde verhaal.

Op het officiële voetbalveld van “Onze Nederlandse Spoorwegen” durfde je geen voet te zetten. Daar stonden wél echte goals. Maar over dat terrein waakte perronchef S.A.S. van Leeuwen, Die had vanuit zijn aan de oude spoordijk gelegen woning een perfect zicht op het voetbalterrein O.N.S.

Zo legde al dat gevoetbal aan de Vaart de basis voor het schoolelftal van de in de Caeciliastraat gelegen lagere school. Met Sjaak Waasdorp als spil en Nico Waasdorp als keeper en met Hans van Ulden en Gerard Lovink op het middenveld. Kampioen van Leiden & de Bollenstreek.

DE VAART EN ZIJN ZIJSTRATEN

Luchtfoto uit de veertiger jaren

Een luchtfoto van onze buurt genomen in de jaren veertig. Als een zwarte streep kronkelt de Haarlemmertrekvaart door het plaatje. Bij (7) de vijver in het bos bij Verster met zijn bijzondere vorm. Daarboven in de bekende volgorde de 5 straten. (8 t/m 12). De oude spoorwegovergang met de twee spoorbaanhuisjes van Bol en van van Leeuwen(13). Voorbij de Gabriel Metsustraat, achter de afgebroken huizen, moestuintjes en een aardappelveld? (16). Dan een grote open plek waar de vuilverbranding later zou komen. En bij (1) de vuurwerkfabriek van Kat met daarnaast het rioolgemaal (2). Met net boven (1) de bezinkbakken waarop je met 1 nacht vorst al op kon schaatsen. Bij (3) de aftakking van het spoor naar de Gasfabriek (6) en een vertakking naar de Herensingel (5). Van dit eindpunt is alleen nog het stootblok over. Ook is bij (14) nog de hoogspanningsinstallatie te zien en de stadspoldermolen aan de Stinksloot.(4). Bij (15) de vroegere stadsvuilgracht met daarnaast het Zwarte Pad.

Schoolvoetbaltoernooi (Leidse finales)

US ABE IN DE LEIDSE HOUT....

K a m p i o e n ! ! !

Uit het Leidse Dagblad van 22 april 1960:

Een kampioenschap behalen ... en dan nog een ferme handdruk krijgen van Neerlands voetbalidool Abe Lenstra, is toch wel het grootste geluk dat de in schoolverband voetballende jeugd kan beleven. Het overkwam gistermiddag de dappere aanvoerder van de lagere school aan de Caeciliastraat, nadat zijn ploeg zich door middel van strafschoppen de meerdere had getoond van de pupillen van de heer Berkenbosch van de Lorentzka-de.

Op de foto van links naar rechts: Hans van Zijp, Bennie Cornelisse, Ge Slingerland, Sjaak Waasdorp, Ge Lovink en Cees Richard van Gelder. Links met zonnebril Wout Bergers en met hoed dhr. Vreeburg (Ok). Geheel rechts Abe Lenstra.

Sneeuwmuur in de Jan Lievensstraat

Het moet geweest zijn in januari 194?. Op de achterkant van de bijgesneden foto staan alleen nog de namen. Het verhaal is mij vagelijk bekend. Het werd bij een beetje sneeuwval nog wel eens aan de eettafel naar voren gebracht. Er lag in die tijd zoveel sneeuw dat de jongens uit de straat er spontaan mid-den in de toen nog doodlopende straat er een muur van hebben gemaakt. Het verhaal ging dat die

berg sneeuw er weken heeft gestaan en dat de vuilnisemmers vóór de muur moesten worden gezet omdat de vuilnisauto er niet doorheen kwam.

Een foto in de buurt van de familie Heemskerk, herkenbaar in zomerse tijden aan de uitstalling fietsen tegen de lantaarnpaal.

Een foto van mindere kwaliteit. Misschien is er nog ergens in een schoendoos een betere.....

Wie ?

Cock de Vriend

T? Boersema

Han Prins

Bart van Ulden

Ben van Ulden

Pim van Velzen

Hans Hamann

Rinus Mazurel

Gerard van Tol

met Robby.

Hier is dan de derde buurtkrant van "de Vaart en zijn zijstraten".

We zitten duidelijk in de wintermaanden met ijspret in de straat maar ook op de sloten in het weiland. De kwaliteit van het ijs daar was maar matig. Het was meer krabbelen of je vertier zoeken met een slee. Schaatsen op de Vaart was er meestal niet bij. Vroor het erg hard, en de wasserijen waren dicht in verband met de feestdagen, en de gasfabriek loosde niet teveel koelwater dan had je nog de meeste kans. En dan kwam er een fotograaf langs die ongevraagd je op de kiek nam. Zo moeten er nog veel meer foto's zijn uit die tijd.

De lijst "abonnees" wordt steeds langer. Er wordt enthousiast op de buurtkrant gereageerd en van onze kant de mededeling dat het best wel leuk is te graven in oude beelden en berichten over onze buurt. Toch missen we nogal wat oude vriendjes en vriendinnen uit de 50- en 60-er jaren.

Ga op zoek naar oude foto's en mail ze naar ons toe

Groeten en veel plezier met het derde nummer van onze buurtkrant

Ilse Franke & Hans van Ulden

Reageren?

hansvanulden@gmail.com

De familie Prins

Jan Lievensstraat 4

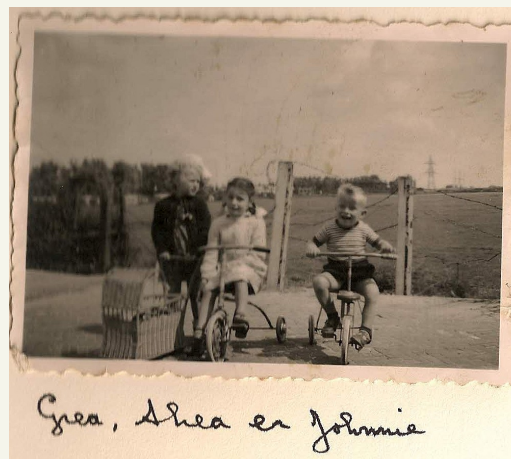
Frans Prins, zie foto hiernaast op 13 jarige leeftijd, stuurde een familiefoto. Op deze foto uit 1947: moeder Prins met Sjaak, Han, Thea, Alie en Ben.

Spelen op straat 1950

Van Grea Cozijn nog een mooie foto van spelende kinderen aan het eind van de Jan Lievensstraat. Met een mooi gezicht op de primitieve afsluiting van de straat. Links de kleine witte huisjes van de vuurwerkfabriek Kat en rechts daarvan het rioolgemaal. Vermoedelijk jaar van deze foto rond 1950.

Op de foto :

Grea Cozijn
Thea Goddijn
Johnnie
(Hans?) van
Zonneveld.

Grea, Thea en Johnnie

De popmuziek uit de jaren vijftig

Ilse schreef:

Tiny Mark, Ilse Franke en Corry Franke. Dit was bij ons in de achterkamer en de oudere meiden zwijmelden weg bij Fats Domino of Little Richard.

En bij nader inzien ook fan van de Tuney Tunes, het popmaandblad van Nederland. Op de foto links, naast Tiny een lege schaal. Chips in 1956? En een fles fris (Exota?) naast de poot van de televisietafel.

Een grote trafo onder de televisie. Had dit te maken met de Electro ombouw? De TV was voor 220 Volt en we hadden maar 127 Volt? Of was het andersom.

Uit het Leidse Dagblad van 1950

Lezers schrijven ons:

Groen langs de Haarlemmerweg.

Mede namens vele bewoners van de Haarlemmerweg wilde ik vragen, waarom wij zo stiefmoederlijk bedeed worden, wat het enige strookje groen langs de waterkant betreft. Vroeger werd het gras op geregelde tijden gemaaid, maar nu is er in geen jaren wat aan gedaan. Het lijkt wel een oerwoud. Vergeleken bij andere wijken komen we er wel erg bekaaid af.

Haarlemmerweg 63. Mej. E. Verheggen.

Gabriël Metsustraat

De kleinste straat van het vijftal.

De hele straat op 1 foto.

Nr. 1: Fam. Karreman

Nr. 3: Fam. Mugge

Nr. 5: Fam. v/dr Kraan

Nr. 7: Fam. Choufoer

(1954/1955)

Schaatsen op de slootjes

En de niet afgemaakte zijstraten ...

Schaatsen op de slootjes. Niet al te best ijs maar je kon het er aardig op leren. Op de foto Frans van Ulden, Tonnie Eradus en Hans van Ulden op de slee. Daarachter een nog onbekende uit de buurt en Carla Segaar. Helemaal achteraan nog een zwierende schaatsster en op het weiland zelf ook nog enkele figuren. Een mooi beeld van de contouren van onze buurt. Links de pijp van wasserij van der Loo en de molen de Valk. Daarna rechts de stookinstallatie van wasserij van Ommeren en de kopgevels van de vijf nooit afgemaakte straten. Herkenbaar de populieren in de tuin van mevrouw Segaar en links daarvan de schuren die zij beheerde. Een deel van de achtergevels van de huizen aan de Vaart zijn ook zichtbaar. Net als het schurencomplex aan de rechterzijde van de Frans van Mierisstraat. Genomen in de winter van vermoedelijk 1956 !

De Groentewinkel van Hemerik De Vaart 57

De winkel van Hemerik. Een groentewinkel en tevens één van de 6 buurtwinkels. In ons stukje Vaart hadden we een kruidenier (Wassenaar en later Devilee), een melkboer (van der Born) en een bakker in de JanLievensstraat (Zuidervaart en Later van Noort) Er zou op dit rijtje ook nog een sigaretten winkeltje hebben gezeten op nr. 53, naast Lorist. Waar vroeger de familie Dool en Hoogetboom woonden is nu een kolossaal pand

verrezen. Dankzij de hoge voorgevel van Hemerik valt "de schade" nog een beetje mee. Opvallend de schapenkoppen aan de voorgevel. Zaten die er altijd al aan? En de poort naast de winkel kwam uit in de achtertuinen van de Jan Lievensstraat. Luc heeft later de winkel overgenomen samen met Sjaan. Daar kocht je voor weinig geld snoep. Zoals zwart op wit. En ouwelvellen voor 1 cent

DE VAART EN ZIJN ZIJSTRATEN

Villa's in verval

Als je vroeger de straat uit reed kon je haast niet ongemerkt voorbijgaan aan de prachtige villa's en huisjes die aan de overkant van de Vaart aan het water stonden. In opdracht van de familie van Hoeken, die op die plek een molen en houthandel had, zijn deze huizen eind 19e eeuw gebouwd en door de familie bewoond. Met veel kunst en vliegwerk heeft men er één kunnen plaatsen op de monumentenlijst en is hiermee voorlopig behouden voor het nageslacht. Een uitzonderlijk exemplaar zoals je in deze buurtkrant kan lezen. De villa hiernaast wordt binnenkort gesloopt. Helaas. Groeten en veel lees en kijk plezier!

Ilse en Hans

Het LDWS—Terrein

Van Ben Cozijn ontvingen we de volgende reactie:

Hier heb ik nog een foto-tje uit 1956 toen er een Zeppelin over kwam. Hij is genomen aan de achterkant van de Jan Lievensstraat op het zg. "kleine Landje". Je ziet links het clubhuis van LDWS en de ingang (witte poort). Als je een kaartje kocht van 15 cent dan kon je ook meteen naar Oranje Groen en ik dacht VNA, dus 1 kaartje voor 3 wedstrijden. Ik denk zelfs dat Leidse Boys daar ook nog speelde, maar dat weet ik niet zeker.

Spelen in de Frans van Mierisstraat

Door Gé Lovink (FvM -17a)

We waren met heel veel kinderen in onze FvM-straat en bijna alles wat we deden was buiten. Er waren in onze straat geen auto's, dus de straat was van ons.

Op beide hoeken was een winkel. Melkboer v.d. Born en kruidenier Devilee.

Bij de kruidenier werd eens in de week nieuwe voorraad gebracht en de oude emballage en nieuwe spullen werden opgesteld in de zijpoort. De oude emballage, waaronder koekblikken en flessenfust, werd zonder medeweten van de heer Devilee doorzocht, want in de koekblikken zat vaak nog de nodige breuk en in de flessen Lodoline zaten nog plastic onderdeeltjes, waarmee je een bootje in elkaar kon zetten.

Voetballen op straat, wat we veel deden, mocht niet. Er sneuvelde weleens een ruit. Ook werden onze ballen door een voorbij fietsende agent in beslag genomen. Joop Degen had hier een oplossing voor. Bij het zien van een agent schoot Joop de bal op het dak. Wij hadden in onze FvM-straat platte daken. Als de politieagent weg was, haalde Joop via hun balkon de bal weer van het dak en vervolgden we ons spel.

We voetbalden 's-woensdagsmiddag af en toe in het Leidse Hout. Om daar te komen liepen we niet om via de Marewijk, maar klommen over het hek bij het Laantje van Kat, keken of er geen trein aankwam en renden over het spoorviaduct naar de andere kant en klommen daar weer over het hek. Terugweg idem dito. Je moest ook in de gaten houden dat de heer Bol, die in het laantje van Kat woonde en bij de Spoorwegen werkte, het niet zag.

Wat deden we nog meer?

Runnen. Zeg maar een soort honkbal, maar dan werd er een tennisbal zo hard mogelijk de straat ingegooid en moesten we via 6 kolken een run zien te halen. Ook was een kolk een tussenstop. Met dit spel werkte je gelijk aan je snelheid en conditie.

Oorlog verklaren. Ook dit kon gewoon midden op straat. Er werden 4 grote vakken getekend met krijt. Ieder noemde zijn vak naar een land. Om de beurt mocht een

de oorlog aan iemand verklaren en die persoon was dan de tikker. Je mocht je alleen bewegen op de getekende lijnen. Werd iemand aangetikt, dan mocht de tikker vanaf de lijn van zijn land springen in het land van wie was aangetikt en met een ronde boog maakte hij dan zijn stukje land in het land van zijn buurman. Hoe meer stukjes land bij de ander gaf een uitweg om moeilijk getikt te worden.

Ballentrap. Degene die hem was bleef dat dan ook een tijd meestal zo lang tot die persoon ermee kapte. Dit werd vaak gedaan met een grote groep. De bal werd de straat in geschopt en iedereen verstopte zich. Wie hem was moest de bal ophalen, achteruit teruglopen en wie hij zag afbuten op de bal. Maar er was er altijd wel eentje sneller en die trapte de bal dan weer de straat in en mocht iedereen zich weer verstoppen. Dus je begrijpt wel, dat wie hem was, dat ook bleef.

Letterspel. Je stond met een aantal spelers in een kleine kring. Degene die de bal omhoog mocht gooien noemde een naam van een speler. De andere spelers renden weg. Werd de bal gevangen, dan mocht de vanger de bal weer omhoog gooien met het noemen van een andere naam. Raakte de bal de grond, dan moest die persoon een letter noemen en moesten

de andere spelers, die letter aantikken, die op het naambordje boven een straatdeur hing. Wie hem was moest iemand met de bal raken voor hij de letter aantikte. Het kwam ook regelmatig voor, dat men zo hard op het naambordje sloeg, dat er een boze buur naar buiten kwam.

Knikkeren. Werd ook veel gedaan. Krijn van Mourik won altijd, niet alleen omdat hij een gat in zijn klomp had waarmee hij

knikkers pikte, maar hij was wat bijdehandter dan wij. Hij begon met een tweetje, verloor hij dan werd het een viertje, verloor hij weer dan werd het een achtje net zo lang oplopend totdat hij won, dus achteraf was hij altijd de winnaar. Je kon begrijpen, dat je niet graag met hem knikkerde. Mijn zus Joke was er ook gewiekt in. De knikkers, die zij won ging ze verkopen. En meestal won ze die ook weer terug. Door de verliezer werd dan vaak hard tegen onze voordeur getrapt, maar kwamen later toch weer knikkers bij haar kopen.

Kaarten op de stoep. De kaarten maakte we zelf van omhulsels van sigaretendoosjes. Van een doosje Golden Fiction kwamen 4 kaartjes. Je had ook de merken Chieftwiep, Miss Blanche en nog een paar. Alle merken hadden wel allemaal een andere kleur. Iedereen had een stapeltje

kaartjes met de blanco kant naar boven en je moest er telkens eentje omdraaien. Legde je hetzelfde kaartje op die van je tegenstander, dan waren alle kaartjes voor jou.

Rondje wedstrijd fietsen. We fietsten via de Vaart, het woonwagenkamp, het Leidse Hout, de Maredijk en zo weer via de Haarlemmerweg terug naar de Vaart. Dit werd soms 's-avonds na het eten gedaan. De meesten hadden nog geen eigen fiets en pakten dan de fiets van vader of moeder. Had je de fiets van je vader en kon je met je benen nog niet over de stang, dan fietste je pootje tussendoor. De grote jongens, waaronder Wim Burgy, wonnen meestal. Maar toen was meedoen net zo leuk als winnen.

Andere dingen waar we ons mee bezig hielden waren; sta-bal, stoep-randen, springtouw en hinkelen (meisjes), vissen, bij zonnig weer veters en fotonegatieven branden met een vergrootglas en 's-winters werden er in de sneeuw op straat lange glijbanen gemaakt. Naar school (Caeciliastraat) gingen we via de Beestenmarkt. Dinsdag en vrijdag was er koeienmarkt. We gingen dan de cafés langs om daar bij de boeren sigarenbandjes te vragen. Tussen de middag van 12 tot 2 uur hadden we vrij van school en renden vaak hard naar huis om na het eten ook nog te kunnen voetballen en dan weer hard rennen naar school om op tijd te zijn. Afstand De Vaart naar de Caeciliastraat was toch ongeveer 2 kilometer.

Ook vond je het geweldig om bij Ton Eradus te spelen. Hij had boven op zolder meer dan honderd Dinky Toys en omdat zijn vader aannemer was had hij ook veel plaatjes hardboard waar we dan wegen van maakten.

Sommige families aan het eind van de Vaart hadden een grote achtertuin. Een daarvan was van de fam. Huier. Een strenge man, die je altijd wegjoeg als je daar aan het spelen was. Deze meneer had ook glazen kassen. Op een dag liepen we daar met een paar vriendjes, waaronder ook Eddy van Zuilen. Als je tegen Eddy zei stenen gooien, dan deed hij dat, met het gevolg, dat er bij de fam. Huier wel eens een ruit sneuvelde. Ik herinner me dat we dan allemaal hard wegrenden naar huis en ons verstopten achter de voordeur, want dhr. Huier kwam noal eens verhaal halen. Bij van Zuilen ving hij bot en met een grote mond liet hij weten dat die weg

moest wezen, waarna meneer Huier antwoordde dat we onze kinderen moesten vastbinden aan de tafelpoot en droop af.

Ook de familie Franke had achter het huis en hele grote appel- en perentuin. Rondom deze tuin stonden palen met prikkeldraad. Het kwam weleens voor dat daaruit appels en peren verdwenen. Op een middag toen we daar wat wilde pakken werden we gesnapt door de heer Mark (later de oud Brandweercommandant van de Gem. Leiden) die boven Franke woonde. We renden weg, maar ik bleef met mijn been in het prikkeldraad hangen. Met het gevolg, dat ik met hem mee moest. Ik moest daar in de gang wachten. Eerst ging meneer Mark jodium halen om mijn been te ontsmetten en kreeg daarna na het noemen van mijn naam een mand met appels en peren mee die ik naar mijn moeder moest brengen en daarna de mand moest terugbrengen. Natuurlijk was je bang voor je ouders, dat als ze dat te weten zouden komen je straf kreeg. Dus wat deed ik, Nico Waasdorp was ook bij ons groepje en in dacht ik breng die mand met appels en peren bij mevrouw Waasdorp. Dit was zo'n lieve vrouw, dat ik zeker wist, dat zij niets tegen mijn ouders zou zeggen. Ik bracht de mand terug naar meneer van de Mark en hij vroeg mij wat mijn moeder had gezegd. Ik zei, dat ik het nooit meer mocht doen. Toen zei hij een beetje streng; ik wil je hier nooit meer zien. Niet alleen bij Franke waren er appels en peren. Ook aan het eind van onze FvMstraat, naast het huis van de fam. Singeling stonden na het oogstseizoen in een open ombouw, bakken met appels en peren van meneer de Koning, die boven Singeling woonde. Ook deze voorraad slonk iets.

Ik kan me ook herinneren, dat meneer van

Zuilen zijn achtertuin ging ophogen. Omdat wij zelf gemaakte karretjes hadden vroeg hij ons of wij zijn emmers konden vullen met zand dat lag op het braakliggende stuk achter de Gabr. Metzstraat. We kregen voor elke emmer 2 cent. Dus we hebben heel wat op en neer gereden en waren een paar middagen zoet. Natuurlijk heeft hij ook wat zand besteld bij een leverancier, want het was een grote achtertuin.

In de buurt maakte je altijd wel wat mee. Ook aan het eind van onze straat had je weiland en het kwam weleens voor, dat je 's-morgens vroeg een hard geraas hoorde. Dan waren er weer koeien (van Henkie de Vliegenvanger) door het hek gebroken en renden onze straat in en moesten dan weer gevangen worden.

Ook kan ik mij helaas minder prettige dingen herinneren.

Ewald Hekking kreeg een ongeluk op de Breestraat. Volgens zeggen zag hij geld op straat liggen en werd tijdens het oprapen aangereden door een tram. Ik kan me herinneren een lange revalidatie en helaas een trekkend been daaraan overgehouden.

Mijn zusje Tiny op 8 jarige leeftijd overleden aan hersentumor. Ik was toen 2 en kan me daar weinig van herinneren.

Eerder las ik dat mevr. De Groot onze EHBO post was in onze buurt. Ze was vaak bij alle ongelukken aanwezig. Zo ook op de Vaart tegenover de Gabr. Metzstraat. Daar was een heel jong meisje van ongeveer 8 jaar van de fam. van der Laaf uit de Pasteurstraat doodgereden door een auto, toen ze daar met een zusje overstak na terugkomst uit het zwembad.

Herman Waasdorp tijdens het voetballen bij ons achter in een roestige spijker was gestapt en aan bloedvergiftiging is overleden.

Ton Eradus ging op Hemelvaartsdag een caravan van de Fam. van Heiningen ophalen en is toen bij een verkeersongeluk om het leven gekomen.

Gertje van Egmond bij het oversteken van De Vaart aangereden door een auto. Wel in het gips gezeten, maar is alles wel goed gekomen.

Zelf heb ik een dag voor mijn zestiende verjaardag een bromfietsongeluk gehad met de bromfiets van Dick Verbruggen uit de Bakkerkorfstraat. Ik mocht op zijn bromfiets rijden en bij de Kwaaklaan kwam er een auto aan richting Jachthavens. Die auto reed te veel op de linkerhelft van de weg en in de bocht moest ik flink in de remmen, want de ruimte tussen auto en walkant was te klein en er lag ook nog zand op die weg. We gingen onderuit. Dick over mij heen en bijna in de sloot. Hij had gelukkig niets. Zelf had ik schaafwonden en een kapotte broek. Wel zat de

bromfiets van voren in elkaar. We hadden die auto gelukkig niet geraakt, maar die chauffeur maakte zich snel uit de voeten. Hij wist dat hij fout was. Als hij had geweten, dat ik nog geen 16 jaar was, had hij misschien beter naar zijn auto gekeken.

De schade aan Dick z'n bromfiets hebben we samen betaald. Ik moest daardoor wel een jaar langer wachten op een eigen bromfiets.

Dat is wat ik mij kan herinneren.

M a r e d i j k 1 6 1

De Jan Lievensstraat uitlopend, richting de Vaart, zag je aan de overkant van het water een heel fraai huis staan. Dit huis staat er nog steeds en staat op Maredijk 161. De achterkant is bekend maar hoe staat het met de voorkant? Met dank aan Joop Gijsman, penningmeester van Stiel, is het gelukt een stukje van de geschiedenis van deze karakteristieke villa te achterhalen.

Het rivierviertel de Mare is één van de drie waterlopen op het knooppunt waarvan Leiden is ontstaan. Over de Maredijk, aan de westzijde van het water, liep vanaf de vroege middeleeuwen een belangrijke noord-zuidroute. De bebouwing aan deze dijk is tot aan de 19e eeuw beperkt gebleven tot wat verspreid liggende boerderijen en kleine huizen. In de 19^e eeuw is de dijk geleidelijk aan bebouwd geraakt. In 1896 kwam het gebied aan de gemeente Leiden. Het deel van de dijk waar het huidige pand Maredijk 161 ligt werd in de loop van de tweede helft van de eeuw opgekocht door de familie Van Hoeken. Deze familie bezat een houthandel en de daarbij behorende zaagmolens. Daarnaast vervulden J.J. van Hoeken en J.A. van Hoeken een aantal politieke functies in de gemeenten Leiden, Leiderdorp en Oegstgeest en in Provinciale Staten van Zuid-Holland. Een deel van de houthandel was gevestigd aan de Maredijk. Gaandeweg kocht de familie aangrenzende percelen, deels om zelf te gebruiken, deels als investering. Op deze percelen bouwde J.J. van Hoeken in 1887 het huidige Maredijk 161. Twee jaar later liet zijn zoon eveneens een villa voor zich-

zelf bouwen. Deze laatste, inmiddels gesloopte, villa was ontworpen door H.J. Jesse in een verwante stijl. Naast deze opdracht bouwde Jesse in 1899 een rij woonhuizen en een magazijn aan de Maredijk voor de familie Van Hoeken. Dit intensieve contact met de familie en de stilistische verwantschap met de verdwenen villa J.A. van Hoeken zijn reden om aan te nemen dat Maredijk 161 eveneens naar ontwerp van J.E. Jesse is gebouwd. Daarmee zou dit het vroegst bekende nog bewaarde voorbeeld van een woonhuis van deze voor de regio belangrijke

architect zijn. Het pand uit 1887 is een goed voorbeeld van een fabrikantenvilla uit het laatste kwart van de 19^e eeuw. Het pand is zeer rijk en zorgvuldig afgewerkt en gedetailleerd. Vermoedelijk is het pand gebouwd naar ontwerp van de Leidse architect H.J. Jesse (1860-1943) en is als woonhuis in neo-renaissancestijl uniek binnen het nu bekende oeuvre van deze voor Leiden zeer belangrijke architect. Het pand bevat een voor Leiden zeldzaam en uitzonderlijk gaaf bewaard interieur. Het pand is van belang als verwijzing naar een Leidse familie van fabrikanten en politici.

DE VAART EN ZIJN ZIJSTRATEN

December - de wintermaand?

De winter van 1962-'63 was de koudste winter in Nederland en België sinds de revolutiewinter van 1789. Het begon al vroeg flink te vriezen. Op vrijdag 4 december 1962 de begrafenis van prinses Wilhelmina.

Rechtstreeks uitgezonden op de televisie in zwart/wit.

Niet naar school en schaatsen op de Stinkslot bij een snijdende oostenwind.

Het was zo koud dat het ijs niet smolt onder je schaatsen en je na een uurtje moe en flink onderkoeld maar weer huiswaarts ging.

De kerstdagen voor velen met een verplichte gang naar de kerk.

Er werd weinig buiten gespeeld. Vroeg donker en als de lantaarns aangingen moest je naar binnen. Sneeuw bracht nog wel enige pret. Spiegelgladde glijbanen maken midden in de straat. Mits er voldoende sneeuw was ge-

vallen en het bouwen van enorme ijshutten. De straat in een heel bijzonder licht door de gloeilampen in de lantaarnpalen.

En dan wachten op het oude jaar. Om 00.00 uur naar het begin van de straat. Vuurwerk voor de deur bij mw. van Wezel JL6. Haar man meesterknecht (zie artikel hiernaast) kwam op 28 september 1934 om het leven bij een ontploffing bij KAT.

Toch werd later voor de deur van JL 6 het mooiste vuurwerk afgestoken door dhr. van Doorn die ook bij Kat werkte en inwoonde bij mw. van Wezel.

En die nam het mooiste vuurwerk mee. Soms ging het ook wel mis en kwam er een vuurpijl bij de familie van de Water naar binnen JL 5.

De Haarlemmertrekvaart met langs de kant een tiental zandschepen. Gestrand door de bouw van het spoorwegviaduct. Om 00.00 uur brak de hel los. Toen zetten deze zandschuiten de scheepstoeter aan!

Nieuwjaarsdag vroeg uit de veren. Op zoek naar rotjes die het een paar uur daarvoor niet deden. Er is nog weinig veranderd.

Wij wensen jullie een gelukkig en gezond 2013!

Ilse Franke en Hans van Ulden

J. D. v. d. BORN

MELKHANDEL

HAARLEMMERWEG 58

telefoon 26136

Aan al mijn clientèle, vrienden en bekenden wens ik een voorspoedig 1958

VUURWERKONTPLOFFING BIJ DE FIRMA KAT

Een doode — een ernstig gewonde

Hedenmorgen te ongeveer kwart voor negen heeft in de vuurwerkfabriek van de firma A. J. Kat aan den Haarlemmerweg alhier, een ontploffing plaats gehad, die aan een der werklieden het leven heeft gekost, terwijl een ander zoo ernstig gewond werd dat voor zijn leven gevreesd wordt.

De explosie vond plaats in een der huisjes waaruit de fabriek is samengesteld en die geheel van elkaar gescheiden staan nl. in het eerste gedeelte van de drievoudige loods vijf, waar men bezig was met het stampen van sterren zooals deze in vuurpijlen worden gebruikt.

Het dak van het huisje werd gedeeltelijk weggeslagen evenals de muren en de verbindingsmuur van het tweede gedeelte van de loods.

In het huisje werkte zekere Van Houten. Meestal werkte hij in dit vertrek alleen, maar gisteravond schijnt afgesproken te zijn, dat de meester-knecht zekere Van Wezel, hem zou helpen bij het dichtmaken der hulzen. Op het oogenblik van de explosie waren deze twee personen dus in het huisje aanwezig.

De meester-knecht van Wezel werd op slag gedood. Hij was de vader van drie kinderen. Van Houten werd zwaar gewond. Met brandwonden overdekt is hij in zorgelijke toestand naar het Academisch Ziekenhuis overgebracht. Een begin van brand is met emmers water gblusht.

De brandweer die uitgerukt was behoefde geen dienst te doen.

Het geluid van de explosie was in verren omtrek hoorbaar.

*Uit de Nieuwe Leidse Courant
van 28 september 1934*

To

To met de familie Antoni

Dit verhaal gaat over To Henzing. Samen met haar familie één van de eerste bewoners van de Jan Lievensstraat. To werd geboren met een lichamelijke beperking en was mede daardoor een bekend figuur in de buurt rondom de Vaart. Zij was altijd onderweg, samen met haar hond. Alles deed ze lopend. Na een lange periode nog gewoond te hebben in de Frans van Mierisstraat heeft zij haar laatste dagen gesleten in huize de Waard aan de nieuwe Rijn in Leiden. Daar is zij op hoge leeftijd gestorven.

To is geboren op 9 november 1911 en zou dit jaar 100 zijn geworden. To kwam uit een gezin van 6 kin-

Huize de Waard

deren. Ze had drie oudere broers en nog twee oudere zussen. To was de jongste van het hele stel. Haar grootvader zat bij de politie in Rotterdam. Kreeg daar onenigheid en

moest samen met een aantal collega's verhuizen naar een andere plaats. En dat is Leiden geworden, om precies te zijn in de Hensiusstraat nr. 30. Deze straat lag ten noordwesten van de Morssingel. Bij de bouw van het viaduct naar de mors is in het begin van de 50-er jaren onder meer deze straat verdwenen. De vader van To had een baan in Den Haag als matrassenmaker. Volgens To vuil en zwaar werk. Het gezin Henzing heeft gewoond in de Lijsterstraat, de Roodborststraat, de Haarlemmerstraat en de Genestetstraat. Begin jaren twintig woonde het gezin in de Hensiusstraat nr. 19. Op 18 december 1924 verloor To haar jongste zus, Elisabeth Johanna. Volgens To leed zij aan TBC was ze 15 jaar. Na nog enkele keren te zijn verhuisd, wat in die tijd niet ongebruikelijk was, woonde het gezin Henzing boven een café in de Vrouwensteeg nr. 8, het derde huis uit de hoek links, gezien vanuit Jamin op de hoek van de Haarlemmerstraat. To vertelde dat het wonen midden in de stad haar prima beviel en dat zij op zondag op haar sloffen naar de Hartebrugkerk

ging. Begin 1931 werd bij haar andere zus ook TBC geconstateerd. Voor de familie een dwingende reden om de stad te verlaten en een schonere omgeving te zoeken. Dat werd uiteindelijk Jan Lievensstraat 35. De verhuizing kon helaas niet de beterschap opleveren waarop de familie had gehoopt en vijf dagen na de verhuizing stierf op 23 juli 1931 het andere zusje van To, Anna Maria. Zij werd 24 jaar.

Samen met de familie Segaar van Jan Lievensstraat 36 was de familie Henzing de eerste bewoners van de Jan Lievensstraat. De eerste huizen in de straat werden aan de oneven kant gebouwd, van achteren naar voren, richting de Vaart. De huizen aan de Vaart en de eerste huizen voorin de straat stonden er toen al. De moeder van To is op 8 december 1948 in de ouderdom van 72 jaar gestorven. Op de dag van haar gouden huwelijksfeest.

Als we To zeggen zien we een kleine vrouw met een lichamelijk gebrek. Ze had een aandoening aan haar rug dat haar de nodige beperkingen oplegde. Door de Leidse bevolking gehard en geliefd door de buurt. Zo herinnerde ik me de opmerkingen die zij zich moest laten welgevalen als zij met mijn moeder naar de stad liep. "Zo moeder, mag ik een keer met je kleine meissie uit !!!" Je schaamde je dood maar To reageerde niet of zei dat ze daar wel aan gewend was. Een bescheiden maar cynische vrouw. Zij vertikte het

om voor extra steun bij Sociale Zaken aan te kloppen. Dat was voor arme mensen, zei ze dan. To was ook een breiwonder. In de periode dat in felle herkenbare kleuren gebreide schoolsjaals werden gedragen was To het adres om snel aan zo'n exemplaar te komen. Binnen een paar dagen kwam ze langs met twee meter sjaal.

Lang hebben ze samen, To met haar vader, in de Jan Lievensstraat gewoond. Haar vader kwam toen al moeilijk uit zijn stoel en was door het zware werk al vroeg een versleten man. Af en toe kluste hij als behanger of stoffeerder er nog wat bij. Om wat extra inkomsten te krijgen werd er een kamer verhuurd. Eerst aan Tammo Moulijn. Tammo kwam uit Amsterdam en was een zoon van een tandarts en hij zou een neef zijn van de voetballer Coen Moulijn. Hij heeft 8 jaar bij To op een kamer aan de straatkant gewoond. Daarna werd de kamer verhuurd aan Wil van Piere. Wil kwam uit Brabant en had een baan als etaleur in Den Haag.

Door een huizenruil in het begin van de zestiger jaren met twee families Segaar is To samen met haar hoogbejaarde vader op een bovenwoning in de Frans van Mierisstraat 12a komen wonen. Direct naast de garage van het aannemersbedrijf Eradus. De vader van To herinner ik me als een broodmagere man in een veels te ruim licht gestreept bruin versleten kostuum dichtbij een roodgloeiende potkachel. De trijpen pantoffels

kan ik me nog goed voor de geest halen waarvan de neuzen deels waren weggeknipt om de verkalkte uitgegroeide teennagels wat ruimte te geven. De vader van To is op 95 jarige leeftijd op 9 april 1995 in de Frans van Mierisstraat overleden. To heeft daarna nog lang alleen in de straat gewoond. Goed verzorgd door de benedenburen.

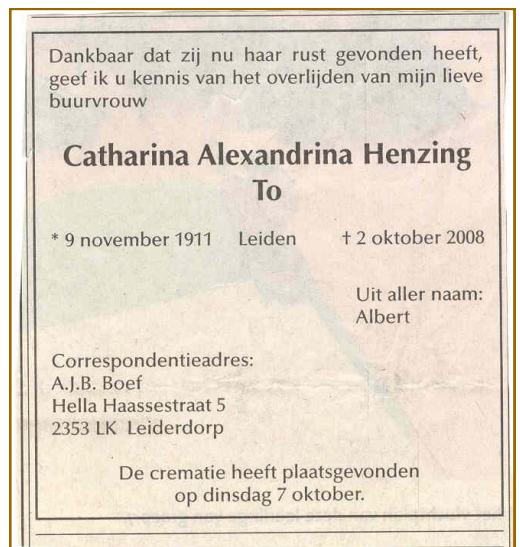
To zonder hond is ondenkbaar. Zij heeft er veel versleten. Er zaten hele valse tussen die je als kind beslist niet moest aanraken want dan kon je gelijk naar mw. de Groot van de Vaart om je hand te laten verbinden. Wij wisten dit en je keek dus wel uit. To liet haar honden volgens een vaste route uit. Die begon de straat uit en dan rechts over de Vaart naar het Laantje van Kat. Dan over de oude lager gelegen spoordijk naar de molten en voor de stinksloot rechts door het klaphek door de weilanden weer terug naar de Jan Lievensstraat. Toen het echt niet meer ging, ook niet met de hulp van de benedenburen is To verhuist naar het Woon- en Zorgcentrum 't Huis op de Waard aan de Kaarsenmakersstraat in Leiden. Ze had vanaf haar kamer uitzicht op het Kaarsemakersplein en op een stukje van de Waardgracht. Voor de ramen geraniums van plastic in de Leidse kleuren en op de vensterbank een zwart wit foto van Max, haar laatste hond. Je thee moest jezelf maken op een klein keukenblad tussen haar kamer en de gang van de instelling.

Zeër tragisch sterfgeval
Gisteren herdacht het echtpaar L. J. Henzing en C. A. Henzing-Ferron, wonende Jan Lievenstraat 35, zijn gouden huwelijksfeest. In de ochtend werd in de Hartebrugkerk een gezongen H. Mis gecelebreerd. De bruid kon wegens een zich aanvankelijk niet ernstig voordoende ongesteldheid de kerkelijke plechtigheid niet bewonen. De H. Communie werd haar daarom tijdens de Mis thuisgebracht. Kort nadat de familie uit de kerk was teruggekeerd, is mevr. Henzing echter overleden.

De keren dat ik haar daar opzocht liep ze meestal wat te slenteren achter een mini-rollator en gaf ze een haarscherpe analyse van de bewoners op haar verdieping. In een hoek van haar kamer op de grond het eerste werkstuk van Ton Eradus. Gemaakt tijdens de eerste praktijklessen houtbewerken op de technische school aan de Haagweg.

Over foto's moest je met To niet hebben. Daar had ze maar één antwoord op. Verscheuren en dan zo snel mogelijk in de vuilnisbak.

Haar wereld werd steeds kleiner. Lezen kon ze al lang niet meer door de staar in haar ogen. De radio en de TV – op een klein stoeltje van heel dichtbij – waren haar contacten met de buitenwereld. Maar je maakte haar niets wijs. Nederland kreeg er nog flink van

langs !

De laatste keer dat ik haar sprak was in de zomer van 2008. Zij herkende je nog aan je stem. Met het nodige cynisme gaf ze commentaar op haar eigen "welzijn". Ze kreeg nog maar weinig bezoek. Soms van mensen uit de buurt van de Vaart. Ze gaf zelf al aan dat het voor haar allemaal niet meer hoefde. Contact met de medebewoners had ze nauwelijks. Ze slofte met haar rollator over de gang. Liep met je mee tot aan de trap. Voor haar zat het leven er op.

To is op Taptoe-avond, op 2 oktober 2008, op bijna 97 jarige leeftijd overleden.

Wie krijgen de buurtkrant per mail?

Ada de Graaf	JL26
Ben Cozijn	JL20
Bram de Vriend	JL25
Carla Segaar	JL15
Cock de Vriend	JL25
Corry Franke	DV74
Frans Prins	JL3
Frans van Ulden	JL34
Fred Devilee	DV57d
Ge Lovink	FvM17a
Grea Cozijn	JL20
Hannie Wiedijk	
Hans van Ulden	JL34
Henk Borgman	
Herman Perquin	
Ilse Franke	DV74
Ineke Hogeboom	FvM2
Janneke Brugman	DV73

Jannie Guerin	
Koos Goddijn	JL4
Loes van Slingerland	
Marga Segaar	JL15
Marja Kramer	FvM23a
Mieke van den Berg	JL9
Mieke van Strien	JL7
Mieke Waasdorp	DV61a
Nico van der Boon	JL18
Nico Waasdorp	DV61a
Peter Heuseveldt	
Riet Karreman	GM3
Rik Borgman	
Rineke Guldemon	DV57a
Tiny Mark	DV74
Ton van Noort	JL5
Wim van Ulden	JL34

Schaatsen op de Vaart. Een enkele keer lukte dat. Maar dan moesten de wasserijen van van der Loo, Nijssen en van Ommeren wel even stoppen met het lozen van warm water. En de gasfabriek kon ook nog wel eens dwars liggen. Een mooie foto gekregen van Mieke van der Berg JL9. Zelf staat ze in het midden samen met de zusjes de Klerk (Ineke en?) uit de FvM27a. De andere kinderen? Geen idee, moeten wel meisjes uit de buurt zijn!

Ik herinner mij nog

Deze foto van Mieke van der Berg kwam bij toeval in mijn bezit. Een opname uit de Jan Lievensstraat. Als ik het goed heb zijn dat de broertjes Prins (Frans en Tonnie) en de meisjes Mieke vd Berg en Anja Koet. Eerlijk gezegd ben ik van de laatste niet zeker. De jongen met de fiets, dat ben ik. Die fiets geeft mij een goede gelegenheid om de foto te dateren. Die fiets kreeg ik omdat de school waarop ik zat een dependance in gebruik nam aan de Potgieterlaan. Dat was voor mijn vader een reden om mij van een nieuwe fiets te voorzien. Een Loco-Star, een submerk van de fietsenfabriek Locomotief, gekocht bij Gijs van Dam aan het Noordeinde. Ik herinner mij dat nog goed. Het was het schooljaar 1960/1961. De foto dateert dus uit die tijd. Wat een tijd. De hele straat zonder auto's. Ja er waren er wel. In die tijd drie stuks. Mijnheer De Graaf op nummer 26 had er een en ook de heer Boersma op nummer 17. Zwart waren ze. De auto's welteverstaan. Opel als ik mij goed herinner. En aan het begin van de straat stond de kleine Renault-4 later de Renault Dauphine van de heer Koelewijn

geparkeerd. Mieke is het zusje van Adri, een straatvriendje van mij. Ze woonden op nummer 9. We bouwden tenten op het weiland achter de straat. Anja Koet woonde verderop in de straat. Op nummer 30. Tot op hoge leeftijd hebben haar ouders daar nog gewoond. Frans en Bennie Prins woonden op nummer 3. Zij waren, zoals op de foto is te zien, een stuk jon-

ger dan ik. Van de jongetjes Prins herinner ik mij niet veel. Wel van hun broer Sjaak. Bij hem thuis, dus op nummer 3, zag ik de eerste tv-uitzending. Sjaak had de tv zelf gebouwd. Als tv-scherm had hij een soort radarbuis gebruikt. Het beeld was dan ook groen. De lantaarnpaal stond bij de Familie Duck voor het huis. Eén gloeilamp, die in de avond om 11.00 uur uitging. De hele straat werd 's nachts verlicht door twee andere lantaarnpalen met elk een bolletje van – ik schat – 60 watt. Wat een tijd. En zo kan ik nog uren doorgaan.....

Frans van Ulden, JL34

